

Littafin Yowel da Ikilisiyar Adventist ta Rana ta Bakwai ta Laodikiya - Lamba ta Goma Sha Huɗu

Jeff Pippenger

2025-12-20

Lamba ta Goma Sha Huɗu

Tarihin “ayyukan Allah masu banmamaki” kuma ana wakilta shi ta tambayar annabci ta “har yausha.” Tarihin da waɗannan biyu, da kuma wasu alamu masu yawa, suke wakilta, yana wakiltar lokacin hatimcewa na dubu ɗari da arba'in da huɗu. A cikin wannan lokaci akwai muhawara game da sakon ruwan sama na ƙarshe na gaskiya da kuma sauran sakonnin karya masu yawa. Akwai sakon ruwan sama na ƙarshe guda ɗaya kaɗai na haƙika. Tsarin labarin tarihin mai tsarki inda Allah yake aikata ayyukansa masu banmamaki an ajiye shi ne a cikin mahallin littafin Yowel inda ake katse “sabon ruwan inabi” daga wani aji, alhali kuma ana zuba shi bisa wani ajin.

Akwai wasu 'yan bambance-bambance a cikin littafin Joel da ya kamata a lura da su. Asalin kalmar “misali” na nufin “a ajiye kusa da,” kuma a zahiri yana ƙunshe da bambanci tsakanin rukuni biyu. Mun taɓo wasu daga cikin waɗannan “bambance-bambancen” a cikin littafin Joel a baya, inda muka nuna cewa kambin girman kai da mashayan giya masu mulkin Urushalima suke sawa yana fuskantar bambanci da waɗanda suke sa kambin ɗaukaka. Har yanzu ba mu bayyana yadda alamar farin ciki take zama kishiyar jin kunya ba, amma kuma takwararta ce; haka ne kuwa, kuma muna nufin mu nuna hakan. Batun alfa da omega shi ma yana cikin littafin Joel, kuma wannan ƙa'ida ta na farkon da ke misalta na ƙarshe ita ma wa'azoji biyu na Bitrus a cikin littafin Ayyukan Manzanni sun tabbatar da ita.

Ayyukan Manzanni sura ta biyu tana faruwa ne a ranar Fentikos da ƙarfe tara na safe (awa ta uku), kuma sura ta uku kuwa a awa ta tara (ƙarfe uku na yamma), lokacin hadayar maraice. A cikin Ayyukan Manzanni sura ta biyu, sakon da Bitrus ya yi shelarsa yana cikin ɗaki na sama a wani gida mai zaman kansa, amma wa'azinsa a sura ta uku an yi shi ne a cikin haikali. Abin da ya ɗaure su tare shi ne kiran tuba a cikin tarurrukan biyu. Sako ɗaya ne, wurare biyu na ƙasa, suna wakiltar alamar ninkawa a cikin sakon Fentikos wanda aka raba tsakanin farfajiya da haikali. A cikin Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha ɗaya, an gaya wa Yohanna ya auna haikali, amma ya bar farfajiyar, domin an ba da ita ga Al'ummai.

Aka ba ni sanda mai kama da bulala; mala'ikan kuwa ya tsaya, yana cewa, Ka tashi, ka auna Haikalin Allah, da bagaden, da masu sujada a ciki. Amma harabar da take a waje da Haikalin ka bari, kada ka auna ta; gama an ba ta ga al'ummai: kuma za su taka birni mai tsarki a ƙarƙashin ƙafafunsu har wata arba'in da biyu. Ru'ya ta Yohanna 11:1, 2.

Saboda haka, maimaituwar wa'azin biyu da kuma raba wuraren wa'azin biyun, suna bayyana masu sauraro biyu na ruwan sama na ƙarshe a cikin littafin Joel. Masu sauraro ɗaya su ne Al'ummai a wajen haikali, ɗayan kuma Yahudawa ne a cikin haikali. A cikin hukuncin masu rai, an fara yi wa gidan Allah hukunci, kuma daga 9/11 har zuwa dokar Lahadi ana yi wa haikali hukunci, daga

dokar Lahadi kuma har zuwa rufe wa'adin jinkan dan Adam ana yi wa Al'ummai hukunci. Wannan hukuncin yana faruwa ne a lokacin ruwan sama na karshe wanda Bitrus ya bayyana cewa an gabatar da shi a cikin littafin Joel. Abin da farfajiya (Al'ummai) da haikali (Ikilisiyar Allah) suka wakiltar a cikin rabe-raben da ke cikin Ayyukan Manzanni surori biyu da uku, shi ne kuma bambancin da ke cikin Joel tsakanin ruwan sama na fari da ruwan sama na karshe. Ruwan sama na fari ya zo a 9/11, kuma ana zuba shi ne yayinda ake yi wa haikalin Allah hukunci. Idan an gama wannan tsari, sai a zuba ruwan sama na karshe a kan Al'ummai da ke cikin farfajiya.

Saboda haka ku yi murna, ya ku 'ya'yan Sihiyona, ku yi farin ciki cikin Ubangiji Allahnku; gama ya ba ku ruwan sama na farko gwargwado, kuma zai sa ruwan sama ya sauko muku, ruwan sama na farko da ruwan sama na karshe a watan fari. Yowel 2:23.

Ba manufata ba ce a yanzu in fayyace bambancin annabci tsakanin farin ciki da jin kunya, amma ayyar tana sanar da mutanen Allah su "yi murna" saboda sakon ruwan sama na karshe. Sakon ruwan sama na karshe yana haifar da farin cikin annabci a cikin mutanen Allah. Da haka kuwa, batun ruwan sama na fari ko na farko, wanda ruwan sama na karshe ya biyo baya, kwatanci ne na dutsen tuntube wanda aka ware gefe kuma aka yi mamakinsa. Alamar dutsen kusurwa wanda daga karshe ya zama dutsen kan gini ita ce abin ban al'ajabi a idanun Allah da kuma na mutanensa.

Dutsen nan mai ban al'ajabi yana wakiltar Alfa da Omega na annabci. Ana gane ka'idar Alfa da Omega a fannin aiwatar da annabci ta wurin Alfa da Omega akai-akai cikin Kalmarsa, kuma Shi ne Kalmar. Saboda haka, abin da aka bayyana game da wannan ka'ida an bayyana shi gare mu da 'ya'yanmu har abada. Shekarar 1863 ita ce dutsen koli na annabcin Littafi Mai Tsarki, kuma ita ce dutsen koli na zamanin mala'ika na uku daga 1844 har zuwa 1863. 1844 ita ce dutsen harsashi, 1863 kuma dutsen koli na wancan zamanin annabci. Daga 1844 zuwa 1863 tabbataccen zamani ne na annabci, kamar yadda 538 zuwa 1798 yake tabbatacce. Gaskiyar cewa 'yan Adam ba su san wani abu da Allah ya kafa ba, ba ta sa wannan abu ya zama marar tabbaci ba!

Mun kare talifin da ya gabata da sakamagana mai zuwa.

"An nuna mini cewa dangantakarsa da mutanen Allah ta yi kama, ta wasu fannoni, da ta Musa ga Isra'ila. Akwai masu gunaguni a kan Musa, sa'ad da ake cikin mawuyacin hali, haka kuma an yi masu gunaguni a kansa." Testimonies, juzu'i na 3, 85.

A cikin 1863, James White ya wakilci "ta wasu fannoni" "Musa ga Isra'ila."

An kwatanta lokacin daga 1844 zuwa 1863 da lokacin daga kubutar da aka samu a Bahar Maliya zuwa Kadesh na farko. Kadesh na farko shi ne alfa, Kadesh na biyu kuma shi ne omega—yana ba da lokuta biyu na shekaru arba'in da suke kaiwa zuwa Kadesh, kuma dukkansu sun kare cikin tawaye.

Ruhun Annabci ya daidaita ketarewar Bahar Maliya da babban abin takaici na shekara ta 1844. Littafi Mai Tsarki ya daidaita ketarewar Bahar Maliya da gicciye, kuma 'Yar'uwa White ta tabbatar da cewa abin takaicin almajirai a wurin gicciye yana wakiltar babban abin takaici na shekara ta 1844. Nufin Ubangiji ne su shiga Kasar Alkawari kai tsaye, kuma alamar kasa ta mashigar shiga Kasar Alkawari ita ce Yariko, wanda a wannan mako na biyu na Disamba, 2025,

masana binciken kayan tarihi suka haƙo tsohuwar Yariko—sai dai abin da suka gano ya ba su matuƙar mamaki, domin ganuwar da ta rushe da suka gano a can duk sun fādi ne waje, ba ciki ba kamar yadda kullum suke yi a lokacin kewaye. A cikin tsohon kewaye ana dukan ganuwar a rushe su, a tura su su fādi zuwa bangaren ciki. Amma ba haka Yariko ta kasance ba.

Sai mutanen suka yi ihu lokacin da firistoci suka busa ƙahonin: kuma ya zama, sa’ad da mutanen suka ji sautin ƙaho, sai mutanen suka yi ihu da babbar ihu, har katangar ta fādi warwas, domin mutanen suka haura cikin birnin, kowane mutum kai tsaye a gabansa, suka kuma ƙwace birnin. Joshua 6:20.

Masana binciken kayan tarihi kuma sun gano tukunyu da abinci a cikinsu, abin da ya tabbatar da cewa sa’ad da ganuwar suka rushe, ba wani dogon kewaye na yaƙi da ya ja lokaci ba ne. Haka kuma, wannan ya ba da amsa ga wata tambaya a tsakanin ƙungiyar masu binciken kayan tarihi game da dalilin da ya sa rubutun Littafi Mai Tsarki game da fāduwar Yariko ya bayyana cewa sun “haura” zuwa cikin Yariko ta kan wani tudu ko gangara, wanda yanzu suka san cewa ya samu ne sa’ad da ganuwar suka fādi zuwa waje.

Katanga ta farko da ta sanar da shigarwa cikin Ƙasar Alkawari ita ce Yeriko, birni mai tasiri da wadata. Yeriko ita ce 1863, kuma Yeriko batu ne na annabcin Littafi Mai Tsarki, ba kawai a matsayin misali na zamanin dokar Lahadi ba, har ma dangane da faduwarda da tashiwar ta. Yeriko kuma tana da takamaiman la’anar annabci da aka furta a kanta. Yosuwa ya furta la’ana a kan mutumin da zai sāke gina Yeriko, kuma a yin haka ya bayyana cewa mutumin da zai sāke gina Yeriko zai rasa dānsa ƙarami da dānsa babba a cikin sāke gina wannan birni mai la’ana. Daya daga cikin ’ya’yan za a rasa shi ne a lokacin aza harsashi, dāyan kuma a lokacin kafa ƙofa. An cika wannan annabcin, kuma tarihin cika sa yana rubuce cikin Littafi Mai Tsarki, yana mai da Yeriko tabbatacciyar alama ta Littafi Mai Tsarki.

A cikin rugujewarta ta tarihi, da kuma cikin la’anarta ta annabci, wadda cika wannan annabcin a tarihi ta biyo baya, muna samun shaidu uku suna magana game da Jeriko a shekara ta 1863. Dukkan waɗannan shaidu uku dole ne a aiwatar da su ga shekara ta 1863. Waɗannan shaidu uku suna tsayuwa tare kamar yadda Musa uku suke tsayuwa cikin annabci a ƙarshen kowane lokaci nasu na shekaru arba’in. Daya daga cikin waɗannan lokutan na shekaru arba’in a fili yake daidaita da tarihin Millerite, yana tabbatar da cewa dukan wakilce-wakilcen Musa uku a ƙarshen kowane lokaci na shekaru arba’in suna daidaita da tarihin 1863—tarihin mala’ika na uku.

Biyu daga cikin waɗannan shaidu uku na shekaru arba’in na Musa sun ƙare a Kadesh; ƙarewar ta uku ta shekaru arba’in ita ce Kogin Urdun, ƙarewar ta biyu kuma ita ce Bahar Maliya. Ƙarewar shekaru arba’in na farko kuwa ita ce guduwar Musa daga Masar. Dukansu ukun suna bayyana wata fitowa ta gudu daga Masar cikin cika annabcin shekaru dāri huɗu da talatin na bauta a Masar da aka yi wa Ibrahim.

Shekarun arba’in uku na Musa, waɗanda ƙarshensu (mafi kololuwa) ke wakiltar irin ceto daga Masar, sun kasance cika annabcin Ibrahim game da bauta a Masar da kuma kuɓuta daga kargin Masar. A matsayin mai kuɓutar da aka yi annabci a kai na alkawarin Ibrahim, Musa kansa ya fara ne da cetewa daga ruwa, kamar yadda sunansa yake nufi. Bayan haka Musa ya jagoranci mutanen

Allah ta cikin ruwayen Bahar Maliya, sa'an nan kuma zuwa ga gabar kubuta, wadda Kogin Urdun yake wakilta. Alfa na rayuwar Musa shi ne cetewa daga ruwan Nilu, omega kuma shi ne ceto da ruwan Kogin Urdun yake wakilta. Alfa na rayuwar Musa ya bayyana ta wurin abin da sunansa da iyayensa suka nuna; kasancewar su iyaye masu tsoron Allah, sun san cewa an yanke wa jaririn hukuncin kisa, kamar yadda za a yi masa bayan shekaru arba'in sa'ad da ya kashe Bamasare. Da yake su iyaye ne masu tsoron Allah, wadanda suka san dansu yana bukatar a cece shi daga hukuncin mutuwa, sai suka shirya masa jirgin ceto, wanda ya ratsa daga duniyar Ibraniyawa zuwa duniyar Masarawa, kamar yadda Musa ya bar, a farshen shekaru arba'in, duniyar Masarawa domin duniyar Ibraniyawa.

Musa ya maimaita labarin Nuhu a cikin cetonsa daga ruwa. Farkon ambaton Musa a matsayin "mai ceto" na annabcin alkawarin Ibrahim na shekaru dari huɗu da talatin maimaitawa ce ta tarihin da Allah ya shiga alkawari da 'yan Adam, saboda haka ya haɗa annabcin alkawarin Ibrahim na zaɓaɓɓen jama'a tare da alkawarin da aka yi wa dukan 'yan Adam. Wannan yana nuna baftisma a cikin mika jariri Musa ga 'yar Fir'auna, gama mutuwa an tabbatar da ita ta wurin aikin iyayen, binnewa kuma akwatin jirgi ne a kan ruwa ya wakilta, tashin matattu kuwa ita ce 'yar Fir'auna.

Rayuwar Musa ta fara ne da kwatanta baftismar jirgin Nuhu. Saboda haka wannan yana nufin cewa tun daga farko lamba "8" tana da alaƙa da Musa, domin tushen dangantakarsa ta alkawari ya fara ne da lamba "8" daga alkawarin Nuhu, kuma aikinsa shi ne ya kafa tsarin kaciya a rana ta "takwas." Sa'an nan aka gwada shi, kuma ya gaza a kan wannan tsari na musamman. Rayuwar Musa ta fara da baftisma, kuma bayan shekaru arba'in sai mutuwa ta auku (ta wani Bamasare) wadda ta nuna inda Bamasaren Musa ya mutu, ya kuma zama ɗan Ibrahim kaɗai. Farkon da farshen shekaru arba'in na farkon rayuwar Musa ana wakiltarsu da baftisma. Ta farko ta nuna sauyi daga Bahausha zuwa Bamasare, ta farshe kuma daga Bamasare zuwa Bahausha. Bayan wasu shekaru arba'in, Musa ya jagoranci mutanen Allah ta cikin baftismar Bahar Maliya, yana kan hanyarsa zuwa baftismar Urdun, wadda bai taɓa kaiwa ba.

Mutanen Allah, farkashin jagorancin Joshua, sun shiga Kasar Alkawari ba tare da Musa ba, gama ya mutu gab da lokacin baftismar Kogin Urdun. Musa ya fada, kuma Bitrus ya maimaita cewa Ubangiji Allahnka zai tasar maka annabi kamarsa Musa. Annabin da Musa ya kasance alama ta annabce gareshi shi ne Almasihu, kuma Ya fara aikinsa daidai a inda Musa ya tsaya. Ya fara aikinsa a baftismarsa, kuma wannan baftismar ita ce ainihin wurin da Joshua ya yi wa Isra'ila na da baftisma sa'ad da suka haye Urdun zuwa Kasar Alkawari. Linjiloli sun sanar da mu cewa Yahaya yana yin baftisma a Betabara, wato wurin ketarewa, kuma ma'anarsa ita ce mashigar jirgin ketarewa.

Tekun Maliya alama ce ta tawaye na Masar, yana tabbatar da shaidar annabcin Musa a cikin wannan layi a matsayin gaskiya. Daga Kogin Nilu zuwa Tekun Maliya (wanda a wasu lokuta ake kira kogi) har zuwa Urdun. Musa, mai nufin "an cece shi daga cikin ruwa," ya fara kuma ya farshe shaidarsa a ruwan ceto, kuma kowanne daga cikin wadannan ruwaye yana bayyanar da rukuni biyu na masu sujada.

Shekaru arba'in na farko na Musa suna wakiltar sakon mala'ika na fari, kuma shekaru arba'in na biyu su ne na mala'ika na biyu, na uku kuma shi ne na uku. Mala'ikun uku suna da nasu siffon annabci na musamman, kamar yadda dukkan sakonni ukun ake wakilta a cikin saƙo na fari. Mun nuna wannan al'amari a bairar jama'a tsawon shekaru da yawa dangane da surori uku na farko na littafin Daniyel.

Daniyel ya ji tsoron Allah a sura ta ɗaya, ya kuma ƙi cin abincin Babila, Allah kuwa ya ɗaukaka shi a cikin gwaji na biyu na abinci da na gani da ya biyo baya, abin da ya kai ga shari'a da gwaji na uku da Nebukadnezzar kansa ya aiwatar. Sura ta ɗaya ta littafin Daniyel ita ce mala'ika na fari na Wahayi sura ta goma sha huɗu wanda yake shelar, “ku ji tsoron Allah,” “ku ba shi ɗaukaka” kamar yadda Daniyel ya yi a gwaji na biyu na abinci da na gani, gama “lokacin shari'a” ta Nebukadnezzar ya zo.

Shekaru arba'in na farko na rayuwar Musa sun fara ne domin iyayensa suna tsoron Allah. Sa'ad da 'yar Fir'auna ta ga akwatin cikin ruwa, Musa ya riga ya wuce gwaji na biyu, wato gwajin gani. Sa'an nan 'yar Fir'auna ta yanke hukunci cewa ba za a kashe shi ba. Hukunci kuma ya zo a ƙarshen arba'in na farko; sa'ad da ya kashe mutumin Masar, kuma dole ya gudu daga Masar.

A cikin shekaru arba'in na biyu, mala'ikan na biyu na Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha huɗu, wanda ya yi shelar faɗuwar Babila, an wakilta shi ta misalin faɗuwar Masar. A cikin wannan faɗuwar, a ƙarshen shekaru arba'in, an sami bayyanawa mai girma ƙwarai na ikon Allah, kamar yadda aka samu a ƙarshen sakon mala'ika na biyu a lokacin Kiran Tsakar Dare na 1844.

Shekaru arba'in na uku sun fara da ayyana hukuncin mutuwa a kan kusan dukan taron jama'a, kuma suna ƙarewa da hukuncin mutuwa a kan shugaban wannan taron jama'a.

'Yar'uwa White ta nuna cewa aikinmu shi ne mu haɗa sakonnin mala'iku uku.

“Ubangiji yana gab da hukunta duniya saboda muguntarta. Yana gab da hukunta ƙungiyoyin addini saboda ƙin amincewarsu da haske da gaskiyar da aka ba su. Saƙo mai girma, wanda ya haɗa sakonnin mala'ika na fari, na biyu, da na uku, dole ne a isar wa duniya. Wannan ne zai zama babban jigon aikinmu.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 950.

Shekaru arba'in na farko na Musa suna wakiltar mala'ika na fari na Wahayi sura ta goma sha huɗu, kuma zamani na biyu na shekaru arba'in nasa shi ne mala'ika na biyu, sa'an nan kuma zamani na uku na shekaru arba'in shi ne mala'ika na uku. “Babban sakonmu” shi ne haɗa “sakonnin mala'iku na fari, na biyu, da na uku,” abin da ya sanya dukkan alamomi uku na Musa a cikin 1863, sabili da haka Musoshi uku a lokacin dokar Lahadi.

1844 zuwa 1863 ya haɗa da shaidu biyu na dukan lokutan shekaru arba'in da suka kai zuwa Kadesh. Wahayi ya bayyana cewa na uku ba zai iya kasancewa ba tare da na farko da na biyu ba; saboda haka, shekaru arba'in na farko na rayuwar Musa dole ne su ma su wakilci 1844 zuwa 1863. A 1863 ne Musa yake kashe Bamasare, tare da Musa yana bugun Dutsen da sandar ikonsa, kuma haka ma a lokacin da Musa ya roki ya ga ɗaukar Allah a tarihin tawayen ɗan marukan zinariya. Akwai Musoshi uku a 1863 da kuma dokar Lahadi, kuma dukansu suna da shekaru arba'in.

Kowane ɗaya daga cikin lokuta uku na Musa ya kunshi ceton da ya faru ta wurin ruwa; Musa a cikin kwando ya yi daidai da Musa ta cikin Bahar Maliya, wanda kuma ya yi daidai da Musa sau biyu a Kogin Urdun: Kogin Nilu, Bahar Maliya, da sau biyu a Kogin Urdun. Ruwan ceto ana wakilta su a kowane ɗaya daga cikin waɗannan lokuta uku, domin dukkansu suna daidaita da lokacin da ake zubo ruwan ceto a cikin zamanin ruwan sama na ƙarshe.

A ƙarshen lokaci na uku na shekaru arba'in, Musa ya bugi Dutsen da sandarsa. A ƙarshen shekaru arba'in na biyu, sandarsa ta raba Bahar Maliya. A ƙarshen shekaru arba'in na farko, ya ƙi sandar ikon Masarawa, ya zaɓi ya sha wahala tare da mutanensa.

A ƙarshen zamani na farko wani Ba Masar ya mutu, kuma a ƙarshen zamani na biyu sojoji, 'ya'yan fari da shugabancin Masar suka mutu. A ƙarshen zamani na uku al'ummar Isra'ila, Haruna da Musa duk sun mutu. Waɗannan tarihoƙi guda uku ne masu tafiya a layi ɗaya waɗanda “layi bisa layi” kowannensu ke wakiltar 1844 zuwa 1863—tarihin mala'ika na uku, wanda kuma shi ne wakilcin 9/11 zuwa dokar Lahadi, da lokacin Fentikos lokacin da ake zubo ruwan ceton.

Musa yana a wurin tawaye biyu a Kadesh, kuma tawayen Kadesh duka biyun su ne duwatsun ƙarshe a kowane zamani nasu. Duka biyun suna wakiltar 1863, wanda shi ma shi ne dutsen ƙarshe na zamanin mala'ika na uku, yana farawa da alfa a 1844 har zuwa dutsen ƙarshe na 1863. Sa'ad da ake la'akari da haske mai banmamaki na dutsen da ya fara a matsayin harsashi kuma ya ƙare a matsayin dutsen ƙarshe, ana gane cewa a annabce dutsen ƙarshe kullum ya fi girma. Ɗan saukar kaɗan a farkon zamanin Fentikos, wanda ya kai ga cikakken zubewar Ruhu a kan dutsen ƙarshe a ranar Fentikos, yana misalta wannan gaskiya.

A ranar 9/11 ne yayyafawar ta fara, kuma tana ƙarewa ne da cikakken zubewa a lokacin dokar Lahadi. Wannan gaskiya tana bayyana zunubin Musa a Kadesh na biyu da na omega a matsayin zunubi mafi girma fiye da tayarwar Kadesh ta farko, wato ta alpha. Tayarwar alpha ta haifar da mutuwar dukan al'umma, amma tayarwar omega ta haifar da mutuwar mutum ɗaya (Musa), duk da haka zunubin mutumin guda ya fi girma fiye da zunubin gama-garin dukan al'ummar. Mutumin da ya yi zunubi shi ne yake mutuwa, kuma a wannan mataki babu bambanci tsakanin zunuban Musa ko na kowane Baisra'ile; amma a ma'anar annabci, dukan da Musa ya yi wa Almasihu a karo na biyu ya fi girma, domin shi ne babban cikon wannan zamani na shekaru arba'in.

Tawayen Musa a Kadesh na omega na biyu ya fi girma a zunubi fiye da tawayen 'ya'yan Isra'ila na kin sakon Joshua da Caleb. Musa a annabce yana tsaye a shekara ta 1863, inda ya mutu a jeji saboda tawayensa. Musa kuma yana tsaye a shekara ta 1863, inda mutanen alkawari na ɗā suka mutu a jeji saboda tawayensu, amma Musa bai shiga cikin wannan tawayen ba. Shekara ta 1863 ta yi daidai da dokar Lahadi, kamar yadda tawayen Haruna na ɗan maruƙar zinariya ma yake. A cikin wannan tarihin, wanda ya yi daidai da Kadesh, 1863, da dokar Lahadi, Musa yana addu'a domin ya ga ɗaukakar Allah.

Kadesh yana wakiltar 1863, kuma Musa yana a duka Kadesh ɗin, saboda haka bisa ga shaidu biyu na Littafi Mai Tsarki, waɗanda dukkansu suke kan-duwatsun ƙarshe, muna tabbatar da cewa lokaci na uku na shekaru arba'in, wanda ba ya ƙarewa a Kadesh, shi ma yana wakiltar 1863. A can “Musa marar tsarkakewa” yana sake gicciye Almasihu, yayin da yake kin Dutse. A 1863, da kuma ba da

Shari'a a Sinai, "Musa mai tsarkakewa" yana neman halin Allah. A 1863 Musa yana wakiltar budurwa mai hikima da kuma budurwa marar hikima.

"Bafarisiyye da mai karɓar haraji suna wakiltar manyan rukuni biyu waɗanda ake rarraba masu zuwa su bauta wa Allah a cikinsu. Wakilansu na farko biyu kuwa ana same su ne a cikin yara biyu na farko da aka haifa a cikin duniya." Christ's Object Lessons, 152.

A Kadesh da 1863, Musa yana wakiltar "manyan rukuni biyu waɗanda" "masu bauta wa Allah suka kasu cikinsu". Musa misali ne na dubu ɗari da arba'in da huɗu kamar yadda Bitrus ma yake.

"Ga kowane rukuni da Bafarisiye da mai karɓar haraji suka wakilta akwai darasi a cikin tarihin manzo Bitrus. A farkon almajirantakarsa Bitrus ya ɗauki kansa mai karfi. Kamar Bafarisiye, a ganinsa na kansa shi 'ba kamar sauran mutane ba ne.' Sa'ad da Almasihu, a daren da aka kusa ya ba da shi, ya yi wa almajiransa gargadi tun da wuri, ya ce, 'Dukanku za ku yi tuntube saboda ni a wannan daren,' Bitrus kuwa da gaba gaɗi ya bayyana, ya ce, 'Ko da duka za su yi tuntube, ni kam ba zan yi ba.' Markus 14:27, 29. Bitrus bai san hatsarinsa na kansa ba. Yarda da kai ce ta ruɗe shi. Ya yi tsammanin yana da ikon tsayawa wa jaraba; amma cikin 'yan gajerun sa'o'i kaɗan gwajin ya zo, kuma tare da la'ana da rantsuwa ya musanta Ubangijinsa." Darussan Misalai na Almasihu, 152.

A dokar Lahadi, wadda ita ce 1863, Bitrus yana wakiltar rukuni biyu. Waɗanda suke karɓar alamar dabbar ko kuwa waɗanda suke karɓar hatimin Allah. Sa'ad da Yesu ya canja sunan Siman ya mai da shi Bitrus, wannan ya kasance alamar mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu. Ana kuma nuna wannan fahimta ta hanyar ninka sunan Bitrus ta amfani da lambar da take fitowa daga matsayin haruffa a cikin baƙaƙen Turanci. Idan muka yi amfani da wannan dabara ɗaya a kan 1863, muna samun 144.

Alamu biyu cikin ukun Musa da suka yi daidai da 1863 suna tabbatar da cewa dole ne zamani na uku ma ya yi daidai. Layuka biyu na Kadesh suna bayyana labarin budurwai masu hikima da marasa hikima, kuma zamani na uku yana bayyana wani yunkuri na amfani da ƙoƙarin ɗan adam domin a cika aikin Allah. Dogara ga ikon ɗan adam kamar yadda Musa ya yi game da Bamasare yana wakiltar dogara ga ikon bil'adama a kan ikon da aka naɗa.

'Yar'uwa White ta bayyana cewa "dangantakar mijinta da mutanen Allah ta yi kama, ta wasu fannoni, da ta Musa da Isra'ila." A cikin 1863, Musa ya sami wakilci ta wurin James White. A cikin 1863, James White yana kashe wani Ba Masar, yana bugun Almasihu a karo na biyu, kuma yana yi wa 'yan tawaye da suka ƙi saƙon "hutawa" da Joshua da Kaleb suka gabatar addu'a. Musa budurwa marar hikima ce sa'ad da ya bugi Dutsen a karo na biyu, kuma budurwa mai hikima ce sa'ad da ya yi roko saboda 'yan tawayen Isra'ila.

Za mu rufe wannan maƙala da nassin da ke cikin Littafin Lissafi sura ta goma sha huɗu, inda Musa yake a 1863, sa'ad da aka ba shi hangen ɗaukakar Allah a cikin tarihin da ya yi daidai da shi wanda tawayar ɗan maraƙin zinariya ta wakilta.

A cikin wannan nassi Ubangiji yana tambaya, "har yausha" zai ci gaba da ma'amala da 'yan tawayen Isra'ila, kuma wannan ita ce tambayar da Ishaya ya yi wa Ubangiji a sura ta shida. Ka lura

cewa littafin Lissafi ya sanya wannan tarihi a cikin lokacin da duniya take haskakawa da daukakar Allah, kamar yadda mala'iku su ma suka nuna a aya ta uku ta Ishaya shida. 9/11 shi ne dutsen harsashi na tarihin 1844 zuwa 1863, kuma dokar Lahadi ita ce dutsen farshe. Yanayin da ke cikin Lissafi ba kome ba ne face misali na waƙar ko kuma misalin gonar inabi, yayin da ake kyale tsohuwar Isra'ila a baya yayin da Ubangiji ya shiga alkawari tare da Joshua.

Sai dukan taron jama'a suka daga murya, suka yi kuka; jama'ar kuma suka yi kuka a daren nan. Sai dukan 'ya'yan Isra'ila suka yi gunaguni a kan Musa da Haruna; dukan taron jama'a kuwa suka ce musu, Da ma mun mutu a kasar Masar! Ko da ma mun mutu a wannan jeji! Don me Ubangiji ya kawo mu kasar nan, domin mu fadi ta wurin takobi, matanmu da 'ya'yanmu kuma su zama ganima? Ashe, ba zai fi mana kyau mu koma Masar ba? Sai suka ce wa juna, Bari mu nafa shugaba, mu koma Masar.

Sai Musa da Haruna suka fadi rubda ciki a gaban dukan taron jama'ar 'ya'yan Isra'ila. Kuma Yoshuwa dan Nun, da Kaleb dan Yefunne, wadanda suke daga cikin wadanda suka lefo asirin kasar, suka yage tufafinsu. Suka yi magana da dukan taron jama'ar 'ya'yan Isra'ila, suna cewa,

Kasar nan da muka ratsa domin mu leke ta, kasa ce mai matuƙar kyau kwari. In Ubangiji ya yarda da mu, to, zai shigar da mu cikin wannan kasa, ya kuma ba mu ita; kasa ce mai gudana da madara da zuma. Sai dai kada ku yi wa Ubangiji tawaye, kada kuma ku ji tsoron mutanen kasar; gama su abinci ne a gare mu: kariyar su ta riga ta rabu da su, Ubangiji kuma yana tare da mu: kada ku ji tsoronsu.

Amma dukan taron jama'a suka yi niyyar jifansu da duwatsu. Sai daukakar Ubangiji ta bayyana a cikin Alfarwar Taro a gaban dukan 'ya'yan Isra'ila. Ubangiji kuwa ya ce wa Musa, Har yausha wannan jama'a za su ci gaba da tsokane ni? Har yausha kuma ba za su gaskata ni ba, duk da dukan alamu wadanda na nuna a tsakiyarsu?

Zan buge su da annoba, in kuma kore su daga gado; kuma zan mai da kai al'umma mafi girma kuma mafi karfi fiye da su.

Sai Musa ya ce wa Ubangiji, To, Masarawa za su ji haka, gama kai ne da ikonka ka fito da wannan jama'a daga cikinsu; za su kuma fada wa mazaunan wannan kasa; gama sun ji cewa kai, ya Ubangiji, kana a tsakiyar wannan jama'a, cewa kai, ya Ubangiji, ana ganinka fuska da fuska, kuma gajimarenka yana tsaye a bisa su, kuma kana tafiya a gabansu, da rana cikin ginshikin gajimare, da dare kuma cikin ginshikin wuta. To, in ka hallaka dukan wannan jama'a kamar mutum guda, sai al'ummai wadanda suka ji labarinka za su yi magana, suna cewa, Domin Ubangiji bai iya kai wannan jama'a kasar da ya rantse musu ba, saboda haka ya kashe su a cikin jeji.

Yanzu kuma, ina rokonka, bari ikon Ubangijina ya zama mai girma, kamar yadda ka fada, kana cewa, Ubangiji mai jinkirin fushi ne, mai yawan jinkai kuma, yana gafarta mugunta da laifi; amma ko kadan ba ya barin mai laifi ba tare da hukunci ba, yana hukunta muguntar ubanni a kan 'ya'ya har tsara ta uku da ta huɗu. Ka gafarta, ina rokonka, muguntar wannan jama'a bisa ga girman jinkanka, kamar yadda ka gafarta wa wannan jama'a, tun daga Masar har zuwa yanzu.

Sai Ubangiji ya ce, Na yafe bisa ga maganarka: Amma tabbatacce ne, muddin ina raye, dukan duniya za ta cika da daukakar Ubangiji.

Domin dukan wadannan mutanen da suka ga daukakata, da mu'ujizaina, wadanda na yi a Masar da cikin jeji, suka kuma gwada ni yanzu sau goma nan, ba su kuwa saurari muryata ba; lalle ba za su ga kasar da na rantse wa ubanninsu ba, haka kuma babu daya daga cikin wadanda suka tsokane ni da zai gan ta. Amma bawana Kaleb, domin yana da wani irin ruhu dabam tare da shi, kuma ya bi ni gabaki daya, shi zan kai cikin kasar da ya shiga; zuriyarsa kuma za ta mallake ta. (To, Amalekawa da Kan'aniyawa suna zaune a kwarin.) Gobe ku juya, ku shiga cikin jeji ta hanyar Jan Teku.

Sai Ubangiji ya yi magana da Musa da Haruna, yana cewa, Har yausha zan jure wa wannan muguwar taro, wadanda suke gunaguni gaba da ni? Na ji gunagunin 'ya'yan Isra'ila, wanda suke yi gaba da ni. Ka ce musu, Muddin ina raye, in ji Ubangiji, kamar yadda kuka fada a kunnuwana, haka zan yi muku: Gawawwakinku za su fadi a cikin wannan hamada; dukan wadanda aka kida a cikinku, gwargwadon yawan ku duka, daga masu shekara ashirin zuwa sama, wadanda suka yi gunaguni gaba da ni, lalle ba za ku shiga kasar da na rantse zan zaunar da ku a cikinta ba, sai Kaleb dan Yefunne da Joshua dan Nun. Amma kananku, wadanda kuka ce za su zama ganima, su zan kai su ciki, kuma za su san kasar da kuka rena. Amma ku kam, gawawwakinku za su fadi a cikin wannan hamada. Kuma 'ya'yanku za su yi ta yawo a cikin hamada shekara arba'in, su dauki sakamakon karuwancinku, har sai gawawwakinku sun fada a cikin hamada. Daidai da yawan kwanakin da kuka leko asirin kasar, wato kwana arba'in, kowace rana ta zama shekara daya, za ku dauki zunubanku har shekara arba'in, kuma za ku san karya alkawarina.

Ni Ubangiji na fada, lalle zan yi haka ga dukan wannan muguwar taro da suka taru gaba daya gaba da ni: a cikin wannan jeji za a hallaka su, a can kuma za su mutu. Kuma mutanen nan da Musa ya aika su leko kasar, wadanda suka komo suka sa dukan taro ya yi gunaguni a kansa, ta wurin yada mummunar batanci game da kasar, wadannan mutanen da suka kawo mugun rahoto game da kasar, annoba ta kashe su a gaban Ubangiji.

Amma Joshua dan Nun, da Kaleb dan Yefunne, wadanda suke cikin mutanen da suka je su leko kasar, suka ci gaba da rayuwa. Littafin Lissafi 14:1–38.

Za mu ci gaba da wadannan tunane-tunane a makala ta gaba.